

Miquel Aguirre, Banyoles, 22 de gener del 2016

[Text de la presentació del llibre *Viladelsac*, a la llibreria l'Altell]

ESPÈCIES EN VIES D'EXTINCIÓ

En Damià ens presenta tota una sèrie de trampes a la seva *Viladelsac*. La primera trampa, i amb complicitat amb l'editorial, és la portada que ens fa pensar que estem davant d'una novel·la de caire infantil, o de caire bucòlic, o de caire amable i passador. El lector entra enganyat en el món de l'autor i les primeres pàgines escrites també donen a entendre que enfilem la història d'un nen indefens, un nen quasi sortit del puny i lletra de Dickens, un nen desgraciat que ha estat deixat per la mare a la casa dels seus avis, en un poble rònec, en un poble on hi abunden els nens dolents i els nens que fan mal als altres nens. La companyia dels avis s'endevina esquerra.

Poc a poc en Mosca, així es diu el protagonista, va girant com gira tot la *Viladelsac*. I el nen ingenu agafa tots els matisos. El matís del nen esquilet, del nen verro, del nen destraler, del nen poca-solta. Poc a poc en Mosca ens va semblant cada vegada a aquell fill del mestre que cantava Sisa i que arribava a tal evolució que al final de la cançó rematava amb una frase definitiva: el fill del mestre ha calat foc a la casa.

El lector, a mesura que devora els capítols breus, brevíssims, com un himne punk, de *Viladelsac* ja es va adonant que el llibre no és cap conte infantil, ni cap novel·la bucòlica, ni res que se li assembli. El protagonista és un infant, sí, un infant que té un món molt poderós al cap però que té la millor pista d'aterratge per aquest món, i que és el poble de *Viladelsac*. Què millor que per la imaginació o per la pertorbació d'un vailet, o pels fantasies, o pels terrors, que disposar d'un poble a l'abast, un poble on hi ha tots els ingredients que una ciutat mai podrà

aportar: escopetes de balins, dies de cacera, arbres per enfilarse, bestiar, gossos petaners, bojos de totes les categories possibles.

La dimensió rural de la novel·la és magnífica. És una dimensió d'algú que coneix aquest món, que l'ha mamat, no és d'algú que toca d'oïdes i que escriu a les palpentes. Els personatges dels avis o alguns companys de l'escola, o el mateix petaner, o les dones xiulades que passen pels carrers, tots els personatges pertanyen a espècies en vies d'extinció, els homes dels nostres pobles, amb el seu escepticisme, el seu tracte entre esquerp i manyagoi, la seva brutalitat contra el que no pot seguir i no podem carregar a l'esquena, la manera de veure passar la vida, tot això es va perdent, i en Bardera, com el nostre gran Angel Vergés, ho posa dosificant a les pàgines de Viladelsac, perquè quedi, o perquè li agrada que consti en algun lloc, o s'hi veu bé parlant-ne.

Però la novel·la també té la dimensió urbana, o urbanitzadora. Representada per exemple pels psicòlegs, aquesta gent quadriculada que vol parcel·lar el cap fantasiós del nen Mosca, o l'esperit del pare, un escriptor torrat, que de tant en tant es passeja per la novel·la. O la mare que deixa el nen amb els seus avis i l'única comunicació que hi estableix és la fredor telefònica. La brutalitat o l'aire esquerp del poble no és res amb les formes urbanes, gelades, llunyanes, maquinals.

A mi em dóna la sensació que Bardera és un tipus que està preparant una expedició d'aquelles que resulten monumentals. Una gran aventura amb la que desafiarà les seves forces i desafiarà les lleis de la naturalesa. En aquesta expedició que es proposa Viladelsac només és un camp base. Un lloc on ha col·locat el seu campament i ha fet una demostració de les seves forces i la seva capacitat. I en aquesta demostració també s'hi veu la seva ambició. És un insensat i un temerari, condicions inequívokes que ha de tenir qualsevol persona que vulgui obrir-se camí en la literatura.